

Trúarsamfelög og heimsátrúnaður

Um allan heim eru stórrí ella smærri trúarsamfelög, ið ikki eru so væl kend sum heimsátrúnaðirnir. Tað er ymiskt, hvat hesi fólk savnast um, og hvussu tey arbeiða.

Visti tú

at summir átrúnaðir fingu ta lagnu at doygga út, eitt nú egyptisk og griksk mytologi.

Tíðin hevur lært okkum, at av og á koma nýggj trúarsamfelög. Tað kann vera av tí, at fólk í einum trúarsamfelag gerast ósamd um okkurt trúnni viðvíkjandi og stovna nýggjan felagsskap. Fólk kunnu eisini fara úr einum trúarsamfelag, av tí at tey eru sannförd um, at eitt annað trúarsamfelag er tað rættara. Kristindómur og islam voru einaferð at rokna sum nýggir átrúnaðir, men verða nú roknaðir sum heimsátrúnaðir.

Bahá'í trúgvín

Báb

Bahá'í trúgvín hevur rötur í islam. Í 1844 kom Ali Muhammed (1819-1850) frá Shiraz í Persia, núverandi Iran, til ta sannkenning, at hann var tann, ið skriftirnar hóvdu spáað, skuldi koma. Hann tók sær navnið Báb, ið merkir portrið og stovnaði bábismu. Báb skrivaði millum annað Bayanin, ið er um átrúnaðarligar lógar og er hálovan av "Tí, ið skuldi koma eftir hann".

Bábisman lærði, at Gud til allar tíðir hevði sýnt seg í profetum og trúarstovnarum sum Ádami, Ábrahami, Mósesi, Jesusi, Muhammedi og Bábi sjálvum. Báb lærði eisini, at eftir hann skuldi koma eitt sendiboð. Mong valdu at fylgja Báb, men móttostóðan frá teimum ráðandi var stór. Tað hevði við sær, at Báb varð avrættaður í 1850. Eini 20.000 av teimum, ið fylgdu honum, lótu lív í hópdrápum kring alt Persia.

Bahá'ú'lláh

Bahá'í trúgvín, ið er eingudalæra, er sprottin úr bábismu. Bahá'ú'lláh (1817-1892) kunngjørdi í 1863, at hann var tann, ið Báb hevði talað um. Bahá'ú'lláh var av ríkari aðalsætt, men valdi at fara frá ríkidömi og fylgja Báb. Bahá'ú'lláh slapp heldur ikki undan forfylging. Hann varð settur í sangahús, píndur og at enda burturvistur. Fyrsta burturvísingin var til Bagdad, haðani hann byrjaði sítt virksemi. Bahá'ú'lláh festi læru sína á blað í fleiri stórrri og smærri ritum. Eitt tað kendasta er "Hini loyndu orð", ið er siðalagsligi kjarnin í boðskapi Bahá'ú'lláh. Bahá'ú'lláh lærði annars um öll lívsins viðurskifti. Hann boðaði eina nýggja tíð fyrir mannaættina, og at mannaættin fór at gerast ein eind.

Bahá'u'lláh

Læran

Bahá'íar trúgyva, at heimsátrúnaður hevur guddómligan uppruna. Tó halda tey, at allur átrúnaður er opinberaður eini ávísari tíð, og at Gud sendir síni sendiboð til öll fólk til allar tíðir. Sambært bahá'í trúnni er hetta ein áhaldandi gongd, og eingin boðberi er sannari enn annar. Teir eru sum sólargeiðslar frá somu sól, Gudi. Bahá'í trúgvinn lærir, at tað at Bahá'ú'lláh kom, ógildar hvørki tað sum eitt nú Jesus, Muhammed, Buddha, Móses, Ábraham ella Krishna hava boðað. Bahá'íar siga seg viðurkenna allar boðberar og virða allar heimsins religiónir og heilagu skriftir.

Hurðin inn í bahá'í háseti í Haifa í Ísrael.

O Sonur Andans!

Míni fyrstu ráð eru hesi: Eig eitt
reint, blítt og strálandi hjarta,
at títt kann vera eitt ræði frá
fyrndini, óoyðiligt og ævinligt.
Úr "Hini loyndu orð"

Tað finnist bert eitt land, Jörðin,
og menniskjuni eru hennara
íbúgvær.

Bahá'ú'lláh

Bahá'íar eru sannfördir um, at Bahá'ú'lláh var Jesus, sum kom aftur, og at lyfti Guds til menniskjuni um eina betri tið fyri öll, er gingið út. Tey trúgva, at vit liva longu í byrjanini á teirri nýggju tíðini, og hóast alt enn er ruðuleiki, so hava vit fingið eitt ljós at ganga eftir. Boðberarnir boða tað, ið er neyðugt at menna. Tað, Jesus sambært bahá'í trúnni legði dent á, var kærleiki. Tað, sum Bahá'ú'lláh legði dent á, var rættvísi og eind. Tað eru hesi hugtök, bahá'í samfelög í dag byggja á.

Meginreglur í bahá'í trúnni

- Einleiki Guds
- Einleiki religiónanna
- Einleiki mannaættarinnar
- Heimsfriður
- Samsvar millum vísindi og trúgv
- Altjóða eyka tungumál
- Útbúgving fyri öll
- Javnstøða millum mannfólk og konufólk
- Einsærис leitan eftir sannleika
- Bindandi altjóða dómstólur
- Altjóða stjórn
- Burturbeining av ovurríkidómi og fátækradómi
- Vernd av mentanarlígum fjølbroytni

FAKTA

Bahá'íar taka hvørki lut í partapolitikki ella hava politisk størv. Tað er týdningamikið fyri bahá'íar at fáa sær útbúgving og at taka lut í hjálpararbeiði heima eins væl og úti í heimi.

FAKTA

At rokna sum heimsarvur eru støð, bygningar, minnisvarðar og annað, ið er so serstakt, at tað verður mett at hava týdning fyri alla mannaættina.

Bahá'í trúgvandi leggja stóran dent á, at öll menniskju hava somu rættindi, at javnstøða er millum ymisku fólkaslögini og millum menn og kvinnur. Tó kunnu kvinnur ikki sita í ovasta bahá'í ráðnum. Eingin tjóð má taka ræðið á aðrari, og einki fólk má kúgast.

Bahá'í trúgvini lærir um lív eftir deyðan. Her í lívinum ræður um at menna andligar fórleikar, ið vit hava tørv á í lívinum eftir hetta. Har er hvørki natúrligur himmal ella helviti. Bahá'íar trúgva, at tú verður nærrí ella fjarari frá Gudi alt eftir, hvussu tú livdi her í lívinum.

Bahá'í samfelög

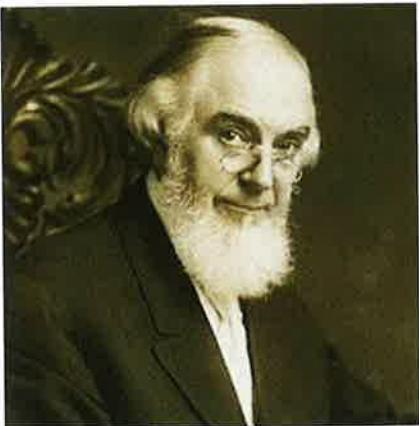
Síðan 1953 hevur bahá'í samfélög verið í Føroyum. Tey hava umsett fleiri bahá'í tekstir til føroyskt, eins og tey hava lesiringar, bønarhald og ymisk tiltök í Tórshavn og á Toftum.

Heimssætið fyri bahá'í trúnna er í Haifa í Ísrael. Tað eru um 6 milliónir bahá'í trúgvandi í eini 235 londum.

Bahá'í halgidómurin í Ísrael við sínum ógvuliga vökru urtagørðum varð í 2008 settur á listan hjá UNESCO um heimsarv. Har eru Báb og Bahá'ú'lláh grivnir, og hagar leita bahá'iar á pilgrímsferð.

Charles Taze Russell

Jehova vitni

Trúarsamsfelagið Jehovah vitni byrjaði við, at Charles Taze Russell (1852-1916) fór undir ein bíbliubólk í 1870-árunum. Endamálið við bólkinum var at koma aftur til ófalskaðu læruna í Bíbliuni. Limirnir í bólkinum lósu Bíbliuna væl og bóru saman við tað, ið ymiskar kirkjur høvdu sum lærusetning. Tað, ið hesin bíbliubólkur kom eftir, varð givið út í bókum, tíðarritum og í blaðnum, ið nú eitur "The Watchtower Announcing Jehovah's Kingdom". Fyrsti blaðstjórin var Charles T. Russell. Tó meta Jehovah vitni ikki, at Charles T. Russell við hesum setti ein nýggjan átrúnað á stovn. Tey trúgvva, at av tí at Jesus Kristus grundaði kristindómin, so er hann grundin undir teirra trúarsamsfelagi. Jehovah vitni vilja liva sambært tí, Jesus segði og gjørði,

Læran

Jehova vitni hava Bíbliuna sum trúargrundarlag. Tey trúgvva, at Jesus er vegurin til frelsu, at hann gav sítt líf fyri menniskju og reis upp triðja dagin. Hann stýrir nú sum kongur í Guds ríki, og skjótt fer hann at koma og skapa frið og samljóð á jørðini. Tá verða tey óndu oydd.

Jehova vitni trúgvva, at 144.000 útvald skulu til himmals at ráða saman við Jesusi. Tey trúgvva, at hesi útvaldu skulu ráða yvir jørðini, at allur órættur skal reinsast burtur, so gudsóttandi í milliónatali kunnu taka bústað á jørðini og har liva í paradísi í allar ævir.

Jehova vitni doypa í Jesu navni og biðja til Guds í Jesu navni. Tey biðja ikki til Jesus, men til Gud Jehovah, av tí at Jesus segði, at faðirin var storrri enn hann.

Jehova vitni trúgvva, at Jesus er sonur Guds, men ikki at hann er partur av eini tríeind. Tey trúgvva ikki, at vit hava eina ódeyðiliga sál og halda ikki, at tað sambært Bíbliuni ber til at siga, at Gud pínir menniskju ævigt í helviti.

Um verðsligar myndugleikar siga Jehovah vitni, at í tann mun tað ikki striðir ímóti Bíbliunnar lærer, eru tey teimum lýðin.

Jehova vitni halda ikki jól, av tí at Bíblian einki sigur um jólahald, og tí jólahald hevur heidnan uppruna. Á páskum minnast tey Jesu deyða á tí degi, ið hann doyði sambært mánaðaálmanakkanum í Bíbliuni, men ikki Jesu uppreisin, ið tey halda Bíblian ikki áleggur okkum.

Visti tú

at tað at vitna sipar til, at tú sigur frá onkrum, ið tú metir er sannleiki.

Jehova vitni siga frá tí, tey meta er sannleiki. Guds navn er Jehovah, ið hevur skapt alt, ið til er.

Visti tú

at Jehovah vitni ikki taka lut í politikki, ikki fara á val og ikki gera hernaðartænastu. Sambært teimum snýr hetta seg um at broyta heimin, og tað halda tey, bert Gud kann gera.

Ríkissalurin í Tórshavn. Høvuðssæti hjá Jehova vitnum í Føroyum.

Jehova vitni samfelagið

Hvør samkoma hevur eitt ráð av elstum. Hvør samkoma hoyrir til eitt fylki við umleið 20 samkomum, og hesi fylkini hoyra aftur til storri bólkar, sum verða rópt umdømi. Samkomurnar fáa javnan vitjan av umsjónarmonnum.

Jehova vitni bera sín boðskap við eitt nú at fara á dyrnar hjá fólkí at tosa um sína trúgv og býta út lesnað. Tey hava ríkissalar og halda regluliga møti. Tríggjar ferðir um árið savnast tey á stevnum til bíbliuundirvísing og uppbyggjandi samveru.

Jehova vitni hava alheims høvuðssæti í Brooklyn í New York. Har er eitt stýrandi ráð av Jehovah vitnum, ið hava verið í samfélagnum í langa tið. Teir senda tilfar um allan heim til frálæru og vegleiðing.

Í Føroyum hava Jehovah vitni verið síðan einaferð í 1950-árunum. Um allan heim eru eini 7 milliónir Jehovah vitni í eini 235 londum.

Ateisma

Summi fólk halda, at hvørki Gud ella gudar eru til, og tey trúgvu ongum guddómligum. Hetta nevna vit ateismu. Henda fatan kyknaði so smátt í upplýsingartíðini í 1700-talinum, tá einstakir heimspakingar fördú fram, at eingin gud var til. Tó var tað ikki fyrrenn við ídnaðarkollveltingini í 1800-talinum, at henda hugsan gjørðist meira kend. Ateistar í Føroyum hava stovnað egið felag, ið ber navnið Gudloysi.

FAKTA

Av átrúnaðarligum orsökum taka Jehovah vitni ikki við blóðtilførslu. Tey vilja vera lýðin ímóti tí, ið tey meta, at Gud hevur sagt um at halda seg frá blóði. Soleiðis vilja tey virða Gud, ið gav teimum lívið.

elstum · javnan

Samandráttur

- Náttúruátrúnaður er trúgv á náttúrumátt
- Fólkid í Grónlandi og Sámalandi trúðu á náttúrumáttin
- Bahá'í hefur røtur í islam og bábismu
- Bahá'úllah var eftirmaður Báb
- Bahá'í lærir, at Gud sendir síni sendiboð til öll fólk til allar tíðir
- Jehova vitni læran hefur sín uppruna í USA
- Jehova vitni biðja til Gud Jehova
- Ateistar halda, at hvørki Gud ella gudar eru til

Spurningar

1. Hvønn týdning hefur tað, at náttúran er í støðugari broyting?
2. Ber saman brotini "Sámiskur náttúruátrúnaður" á bls. 154-155 og "Grønlenskur náttúruátrúnaður" á bls. 155. Hvæt líkist, og hvat víkur frá?
3. Hvussu sæst á frásagnunum, at tær hava sín uppruna í ymiskum londum?
4. Hvør veruleiki og hvør avbjóðing liggar í sitatinum hjá Bahá'úlláh á bls. 157?
5. Hvæt kann tala fyri, og hvæt kann tala ímóti politiskari lutteku?
6. Hvæt kann tala fyri, og hvæt kann tala ímóti blóðtilførslu?

Kapittel 7

Samkomur í Føroyum

Samkomur í Føroyum

Til miðskeiðis í 1800-talinum var bara ein kirkja ella samkoma í Føroyum, fólkakirkjan. Tá tóku ymsar rørslur seg upp í Evropa, og onkrar teirra komu eisini henda vegin. Summar festu røtur, aðrar ikki.

Hesar rørslur voru so at siga allar á ein ella annan hátt sprotnar úr evangelisku vekingunum, sum fóru fram, serliga í Amerika og í Bretlandi.

Her skal vera nomið við tær störstu samkomurnar uttan fyri fólkakirkjuna: katólska kirkjan, brøðrasamkoman, frelsunarherurin, adventistasamkoman, hvítusunnusamkomurnar og so heimamissiónin, sum er á fólkakirkjuligum grundarlagi.

Katólska kirkjan

Miðskeiðis í 1800-talinum gjordi pávin í Róm av, at eitt ápostolskt øki skuldi skipast í Norðurhövum. Í 1857 kom týski presturin Georg Bauer og ein italskur hjálparmaður, Luigi Mussa, til Føroya. Fólk voru eitt sindur illgrunasom um, hvat teir mundu vilja, og tað var ikki lætt hjá teimum at fáa innivist. Í 1859 keypti Georg Bauer eini hús í Rættará í Havn, og so við og við mentist ein lítil samkoma. Georg Bauer var í Føroyum í tólv ár.

Eftir tað komu fleiri katólskir prestar til Føroya. Sum tíðin leið gjørdist greitt, at henda lítla samkoma vaks ikki, heldur minkaði. Teir góvust at hava katólskan prest í Føroyum, men sendu eftir boðum frá pávanum av og á ein prest úr Danmark at vitja nøkur fá fólk á Hvítanesi, so tey kundu skrifta og fáa sakramentið. Á Hvítanesi var ein lítil katólsk kirkja, har tey hildu andakt.

Í 1929 kom ein katólskur prestur til Føroya á vegis til Íslands. Her fær hann at vita, at eingin katólsk kirkja er longur í Føroyum. Í 1931 kom hann aftur til Føroya. Tá komu eisini tvær fransiskanasysterar til Føroya. Tær voru ikki í eyðkenda búnanum, men í vanligum klæðum av ótta fyri, hvørja móttøku tær mundu fáa. Seinni komu fimm aðrar fransiskanasysterar higar.

FAKTA

Hetta fjósið á Hvítanesi var av fyrstan tíð katólsk kirkja.

Mariukirkjan i Tórshavn.

Fólk vendu sær til teirra við sínum trupulleikum, tí hetta voru ikki góðar tíðir í Føroyum. Tey söktu sær hjálp viðvíkjandi útbúgving og barnaansing. Sama ár settu fransiskanasystrarnar fyrsta barnagarð í Føroyum á stovn. Tær hóvdu ábyrgd av 22 børnum. Í 1933 varð kirkja bygd og vígd, og í 1934 lótu tær skúla upp, hóast ávísa móttstøðu.

Henda katólska samkoman livir enn. Nýggj stáslig kirkja varð tikan í nýtslu í 1987. Tórshavnar kommunu hevur yvitikið skúlan og vøggustovuna, men barnagarðurin hoyrir enn til fransiskanasystrarnar.

Brøðrasamkoman

Tann fyrsta vikingarrørslan, ið kom til Føroya, var brøðrasamkoman. Í 1865 kom ein maður úr Hetlandi, William Gibson Sloan, til Føroya við eini slupp. Hann var føddur í Skotlandi og var ávirkaður av eini vikingarrørslu har, The Plymouth Brethren, ella Plymouthbrøðurnir. Hann hevði ikki gudfrøðiligt embætisprógv, men var so at siga sjálvlærdur bíbliukönur. Í dagbók síni skrivaði hann, at hann var vorðin áhugaður í oyggjunum, har hetlendingar og fransmenn í stórum tali fiskaðu. Hann skrivaði eisini, at eingin trúboðan var í Føroyum, og at bert fáir lutherskir prestar voru her. Tey fyrstu árini ferðaðist William Gibson Sloan millum Hetland og Føroyar.

Frá 1870 búði William G. Sloan í Tórshavn, men ferðaðist dúgliga um landið at halda möti, ofta uttandura, og mong komu at lurta. Tað gekk

FAKTA

Nókur sereyðkenni hjá vikingarrørslum

- Protestantiska fatanin av Bíbliuni er evsti myndugleiki
- Frelsuverk Guds, sum tað er lýst í skriftunum, er søguliga veruligt
- Týdningurin av persónligari umvending
- Evangelisering og trúboðan eru sera týdningarmikil
- Hitt andaliga lívið, ið broytir menniskju, er týdningarmikið

FAKTA

Hóast ofta verður tosað um brøðrasamkomuna sum eina samkomu, so er rættari at siga, at hetta eru sjálvstøðugar samkomur við egnari leiðslu.

Brøðrasamkoman nýtir orðið "brøður". Tað er tað heitið, Nýggja Testamenti nýtir um tey kristnu.

Standmynd av Victori Danielsen í Fuglafjørði, 2008, eftir Hans Paula Olsen, f. 1957

tó ein tíð, til fyrsta samkoman var veruleiki, og í 1879 varð lítið samkomuhús bygt í Tórshavn. Tað voru brøður í Skotlandi og í Onglandi, ið fingu hetta gjørt. Hetta var fyrsta evangeliska samkomuhúsið í Føroyum. Her hildu tey módir og sunnudagsskúla.

Ein annar slóðbrótari innan brøðrasamkomuna var Victor Danielsen. Hann var læraralærdur, men eftir stutta tíð sum lærari, tók hann tað stigið, at halga sítt lív til at boða Guds orð. Victor Danielsen var ógyuliga evnaríkur og ágrýtin. Hann var ein framúr góður talari og hevur yrkt og umsett hópin av sálmum og sangum.

Bíблиutýðingin má tó sigast at vera meistaraverk hansara. Av tí at Victor Danielsen legði so nögv skrívligt eftir seg, er hann eisini tann, vit oftast hugsa um, tá vit tosa um brøðrasamkomuna.

Vert er eisini at nevna son William Sloans, Andrew Sloan. Hann var eisini virkin trúboðari og bíbliulærari. Meðan tað ikki gekk so skjótt hjá pápa hansara at fáa undirtøku, so vaks brøðrasamkoman nögv, meðan Andrew Sloan livdi, serliga í 1920-árunum og 1930-árunum. Tað var júst í hesum tíðarskeiði, at Victor Danielsen var serliga virkin at boða.

Høvuðsboðskapurin hjá brøðrasamkomuni var, at vit verða frelst av náði við trúgy á Jesu fullgjørda verk á Golgata. Brøðrasamkoman brúkar

Zarepta í Vatnsoyrum.

íkki trúarjáttan og barnadóp. Breyðbrótingin er ein minnismáltíð og verður hildin hvønn sunnudag.

Í dagligari talu, verða brøðurnir ofta nevndir baptistar, av tí at samkoman líkist baptistasamkomum ella -kirkjum úti í heimi. Hetta kemst av, at samkoman ikki hevir barnadóp, men doypir vaksin, sum biðja um at verða doypt, við at lata tey fara undir kav. Annars eru rættiliga stórir munir á brøðrasamkomuni og nógum baptistakirkjum.

Brøðrasamkoman er í dag största kristna samkoma í Føroyum uttan fyri fólkakirkjuna. Samkomuhúsið verður eisini nevnt salur. Virkisøkið hjá samkomuni er fjølbroytt. Umframt ymisk møti, er sunnudagsskúli, legur fyri børn og vaksin, og annað virksemi. Eisini stuðlar brøðrasamkoman fleiri trúboðarum úti í heimi.

Heimamissiónin

Meðan brøðrasamkoman tók seg upp sum ein vikingarrørsla uttan fyri fólkakirkjuna, so tók ein onnur vikingarrørsla seg upp á fólkakirkju-ligum grundarlagi, heimamissiónin nevnd.

Indre missión, sum tað av fyrstan tíð æt, kom av álvara til Føroya í 1904 við prestinum Axel Moe. Áður høvdud tveir danskir prestar, sum vorú ávirkaðir av donsku indre missión, roynt at fáa eina vikingarrørslu innan fyri fólkakirkjuna, men hon fekk ikki fótfesti tá.

Tey fyrstu árini ferðaðist Axel Moe runt í landinum sum trúboðari, men frá 1906 varð hann settur prestur í Vági. Tað má roknast at verða í Vági, at heimamissíonsarbeiðið av álvara tók seg upp. Haðan breiddi tað seg um alt landið, og sum tíðin leið, vórðu fleiri trúboðarar settir runt um í landinum.

Tað var eisini í 1930-árunum, at heimamissiónin hevði sína stóru vikingartíð.

Í summum bygdum var blákrossvirksemi fyrst, sum so gjørdist heimamissíonsvirksemi eisini. Tað var ikki altíð so, at tað var ein trúboðari, sum byrjaði virksemi á bygdunum. Ofta voru tað fólk við áhuga fyri hesum slagi av arbeiði, sum byrjaðu í eignaðum hølum, eitt nú skúlanum.

Visti tú

at brøðrasamkoman vanliga ongan skrásettan limaskap hevur, at hvor samkoma er sjálvstøðug, og at brøðrasamkoman ikki er skipað í landsnevnd ella tilíkt.

FAKTA

Blái Krossur byrjaði í Sveis í 1877. Tað var presturin Louis Lucien Rochat, sum byrjaði hjálpararbeiði millum misnýtarar. Í dag er Blái Krossur í fleiri enn 50 londum, serliga í Evropa og Afrika.

Ungdómsarbeiði hjá heimamissiónini.

breyðbróting · minnismáltíð · fótifesti

FAKTA

Sjómansmissiónin er frukt av heimamissiósárbeiðinum í Føroyum. Sjómansmissónin varð sett á stovn í 1918.

Endamálið er at røkka sjófólk við gleðiboðskapinum. Vitjað verður um borð á skipum við bløðum og øðrum tilfari. Runt landið eru sjómanskvinnuringar. Tað eru teir, ið m.a. senda jólapakkar umborð á skipini.

Blái Krossur byrjaði arbeidi sítt í Føroyum 18. november í 1904. Blái Krossur Føroya, sum er ein grein av Altjóða Bláa Krossi, virkar út frá fólkakirkjunnar evengelisk-lutherska grundarlagi, har dentur verður lagdur á gleðiboðskapin um Guds kærleika til okkum menniskju, ta kristnu siðalæruna og skyldu okkara at elska hyønn annan og hava umsorgan fyri hvørjum øðrum.

Blái Krossur í Føroyum hevur eitt viðgerðarstað fyri fólk við rústrupuleikum, kafé og sölubúðir, har tey selja brúkt klæði og ting fyri lítlan penga.

Av tí at heimamissiónin er á fólkakirkjuligari grund, og tí ikki hevur dóp og sakramenti, so er eingin skráseting sum so og tí eingi hagtøl fyri upp- og niðurgongd. Tilknytið til kirkjuna hevur eisini verið sterkt. Ofta eru somu fólk virkin í báðum støðum.

Leguhúsið í Nesvík.

Djóradagur í sunnudagsskúlanum í Meinigheitshúsini í Tórshavn.

Sjómanskinnuringur í Leirvíkar Missiónhúsi.

Í 1921 varð samfélagsráð sett á stovn fyri heimamissiónina í Føroyum. Samfélagsráðið hevði ikki nakran myndugleika yvir trúboðarum ella heimamissiónssamfelögum, men hevði heldur eina ráðgevandi uppgávu sum bindilið millum missíónsarbærið í Føroyum og høvuðsstýrið fyri indre mission í Danmark.

Í 1990 gjördist heimamissiónin sjálvstøðug. Tað er tó framvegis gott samstarv millum donsku og føroysku heimamissiónina. Hægsti myndugleiki fyri heimamissiónini er høvuðsstýrið. Heimamissiónin hevur í dag serliga trý høvuðsøki. Tað er heimamissión, sjómansmissión og útimissión. Harafturat er eisini eitt ávist hjápararbeiði.

Grundarlagið undir heimamissiónini er tað sama sum grundarlagið undir kirkjuni. Virksemið hennara byggir á Guds orð og á ta evangelisk-luthersku læruna. Heimamissiónin hevur sum sitt fremsta endamál og uppgávu at vekja upp trúarlívið og menna felagsskap teirra trúgvandi.

Arbeiði hennara verður útint í samstarvi við prestarnar í fólkakirkjuni, har tað er gjørligt. Til tess at rókka endamálinum verða hildin almenn missíons- og bønamøti, bibliutímar, missíonsvikur og onnur kristilig tiltök so sum sunnudagsskúli og legur bædi fyri børn og vaksin.

Visti tú

at heimamissiónin hevur eini
40 missíónshús umframt nakrar
samkomur, sum koma saman í eitt
nú skúlum.

Adventistakirkjan

Upprunaliga stavar adventistakirkjan frá einum samtaki millum fleiri ymiskar kirkjur, sum høvdu tað í felag, at tær væntaðu Jesu afturkomu skjótt.

Í 1844 kom skilnaður millum hesar samkomur, og ein bólkur fekk heitið sjeyndadagsadventistar. Tað kemst av tí, at teir halda leygardagin heilagan.

Í tiðarriti teirra "Sandhedens Tidende" stóð í 1893 at lesa, at roynt hevði verið at fáa fótfesti í Føroyum. Tað var norðmaðurin O. J. Olsen, sum hevði verið her og selt bøkur. Í 1908 vitjaði bókasølumaðurin, Wilhelm Nordlund, sum var sjeyndadagsadventistur, her. Men hann fór eisini avstað astur.

Í 1913 komu astur tveir adventistar sum bókasølumenn og trúboðrarar. Tað má metast, at við teimum báðum, dønunum Valdemar Jacobsen og Gaston Emanuel Westman, fekk sjeyndadagsavdentistakirkjan fótfesti í Føroyum. Siðani tá hava nógvir prestar verið her og hildið á, har hinir sleptu. Teir flestu hava verið danir.

Millum tey fyrstu, ið vórðu doypt, voru fólk á Viðareiði og í Vági.

Miðskeiðis í 1930-talinum varð farið undir at byggja kirkju í Sverrisgøtu í Havn. Leiðsluna av hesum arbeiðinum hevði ein norðmaður, O. J. Olsen. Hann virkaði í Íslandi, sum adventistasamkoman í Føroyum umsitingarliga hoyrdi saman við. Høvuðsskrivistovan var tó í Oslo. Hesin O. J. Olsen er tó ikki sami maður, sum tann O. J. Olsen, sum kom til Føroya í 1893.

Í 1978 varð nýggj adventistakirkja bygd við Hoyvíksvegin í Tórshavn. Í 1966 læt adventistasamkoman upp Frískúlan við Hoyvíkstjórn, sum hon eigur og rekur.

Sjeyndadagsadventistar, ella ofta bara adventistar, hava einans Bíbliuna sum grundarlag, teir viðurkenna ikki barnadóp, men doypa vaksin við at tey fara undir kav. Altargangurin er ímyndarligur, og limirnir í samkomuni skulu halda seg frá alkoholi, rúseitri og tubbaki fyri at menna likam og sál. Harafturat verða tey ávirkað til at vera sámlig í klædnabúna, fara væl um likamið við hóskandi rørslu og hvíld og eta heilsugóðan mat.

Adventkirkjan í Tórshavn.

Visti tú

at heilsublaðið hjá sjeyndadags-adventistunum, "Sundhedsbladet" er elsta blað av sínum slag í Norðurlondum.

Í 1956 lótu adventistarnir upp heilsumiðstøð, Skodsborg, í Tórshavn. Hana hovdu teir til 1988, tá hon fór á privatar hendur.

Samanumtikið hevur virksemið hjá sjeyndadagsadventistasamkomuni í Føroyum havt spakuligan vökstur óll árini. Í dag eru skrásettir umleið 80 limir umframt børn og ung.

Frelsunarherurin

Frelsunarherurin hevur virkað í Føroyum frá fyrst í 1900. Teir fyrstu, sum komu higar, voru her stutta tíð ávegis til Íslands. Teir hovdu tá móttir á Vaglinum og á Kongabrunni í Tórshavn.

Frelsunarherurin í Tórshavn er settur á stovn 23. oktober í 1924 við Ensejn E. Juul Pedersen sum fyrsta leiðara. Hann var dani.

Í 1925 var eisini ein samkoma í Fuglafírði, sum umframt at halda móti eisini kundi hýsa fólki, serliga sjómonnum.

Í dag hevur frelsunarherurin samkomur í Tórshavn og í Vági.

Í Vági voru tað Brynhild og Olaf Wasa, sum lótu upp 9. november í 1947.

Frelsunarherurin hevur útimóti á Vaglinum í Tórshavn.

FAKTA
Reyða skjaldramerkið hjá frelsunarherinum

Herbergið hjá frelsunarherinum.

Skótaðið frelsunarhersins á grækarismessu.

Frelsunarherurin í Vági.

Frelsunarherurin er ein altjoða evangelisk rørsla, sum William Booth stovnaði í London í 1878. Fyrsta virkisøkið var millum tey fátækastu í býarpartinum East End í London. Hugsan hansara var, at læran um evangeliið og sosial umsorgan máttu fylgjast.

William Booth helt, at arbeiði teirra á ein hátt var sum at fara í strið móti kreftum, ið virkaðu til, at so stórur munur var á umstöðunum hjá fólki. Tí fekk felagsskapurin heitið frelsunarherur og var skipaður eftir hernaðarligum leisti við eyðkennibúnum, soldátum, offiserum, korpsum o.ø.

Virkisøkið var fyrst og fremst millum tey veikastu í samfelagnum.

Frelsunarherurin ber gleðiboðskapin sambært Bíbliuni og hevur ikki trúarjáttan ella altarborð.

Frelsunarherurin í Føroyum er sjónligur á ymsan hátt. Umframt vanliga virksemið í sjálvari samkomuni, knýta vit hjálpsemi og umsorgan at felagsskapinum. Herbergið í Tórshavn er eitt økið, sangurin og tónleikurin á Vaglinum á ólavssøku og hornblásturin á Landssjúkrahúsini eitt annað.

Frelsunarherurin í Føroyum hevur síðan 1934 verið í økisfelagsskapi saman við Noregi og Íslandi.

FAKTA

Frelsunarherurin er virkin í meira enn 120 londum. Hann veitir neyðhjálp í heimsins brennideplum, eitt nú tā flóðaldan rakti Ásia, tā bumburnar brustu í London, New Orleans var raktur av vatnflóð, jarðskjálvti var í Pakistan o.s.fr.

Visti tú

at frelsunarherurin rekur skúlar og sjúkrahús í fleiri menningarlondum.

Hvítusunnusamkoman

Hvítusunnusamkoman í Føroyum hevur sín uppruna í ella er ávirkað av hvítusunnusamkomum í hinum Norðurlondunum. Rørslan kom til Noregs og Svöríkis fyrst í 1900-talinum. Hagar kom hon úr New York við metodistprestinum Barret.

Hann hevdi verið í sambandi við eina vikingarrørslu, sum brúkti tungatalu sum tekin um heilaga andans dóp, ið nevndur er í Ápostlasøguni.

Norðmaðurin Erik Åsbø, sum búði í Svöríki, kom higar í 1921. Hann segði í eini frásøgn, at hann hevdi talað á móti hjá eini frísamkomu í Tórshavn.

Hann kom aftur árið eftir og helt módir, og sum tiðin leið, lögðust fleiri afturat. Tey fyrstu árini hildu fólk móti heima hjá hvørjum øðrum, men í 1949 fekk samkoman móttissal í Tórshavn. Tá var ein maður komin higar úr Noregi, stuðlaður og lontur haðan, og samkoman vaksin so mikið, at grundarlag var fyri eignum húsi. Húsið fekk navnið "Evangelihúsið", og samkoman kom at eita "Hin fría evangeliska meinigheitin".

Í 1953 varð eisini salurin Betania hjá hvítusunnusamkomuni í Skopun vígdur.

Í mong ár vitjaðu trúboðrarar úr øðrum Norðurlondum og góvu hvítusunnusamkomuni íblástur, men tað voru eisini útlendskir trúboðrarar og læruspurningar, sum virkaðu við til, at hvítusunnurørslan í Tórshavn fór sundur og varð til Evangelihúsið og Filadelfia.

Evangelihúsið í Tórshavn.

FAKTA

Hvítusunnusamkomurnar eru sjálvtøðugar samkomur við egnari leiðslu.

Hvítusunnurørslan hevur einki alheimsráð, hóast rørslan er um allan heim. Tó eru stórar amerikanskar samkomur greiðar fyrimyndir fyri smærru hvítusunnusamkomurnar kring allan heimin.

Visti tú

at í fyrstuni var ikki ætlanin hjá hvítusunnurørsluni, at fólk skuldu fara úr sínum samkomum, men at rørslan hesi 100 árini er vorðin skjótast vaksandi kristna rørslan í heiminum.

Samandráttur

- Ymsar rørslur komu til Føroya í seinnu helvt av 1800-talinum
- Katólsk kirkja er aftur í Føroyum um 1930
- Fyrsta vikingarrørsla var brøðrasamkoman miðskeiðis í 1800-talinum
- Dansk indre mission setti heimamissiónina á stovn í 1904 á fólkakirkjuligum grundarlagi
- Miðskeiðis í 1930-árunum varð fyrsta adventistakirkjan bygd í Føroyum
- Frelsunarherurin hevur virkað í Føroyum frá fyrst í 1900-talinum
- Hvíthusunnurørslan kom til Føroya um ár 1920

Spurningar

Kannið hjá samkomum og kirkjum hesar spurningar.

- Hvussu eitur samkoman/kirkjan?
- Nær er samkoman/kirkjan stovnað?
- Hvussu nýgv fólk hoyra til samkomuna/kirkjuna?
- Eru fólk skrásett at hoyra til samkomuna/kirkjuna?
- Hvussu verður samkoman/kirkjan stýrd? (nevnd, elstaráð o.s.fr.)
- Hevur samkoman/kirkjan egið hús?
- Hvussu verður virksemið fíggjað? (limagjald, tíggjund o.s.fr.)
- Hevur samkoman/kirkjan virksemi fyrir børn og ung?
- Hvør kann taka orðið í samkomuni/kirkjuni?
- Hevur samkoman/kirkjan dóp?
- Hevur samkoman/kirkjan altarborð? Breyðbróting?
- Hvat annað virksemi er í samkomuni/kirkjuni?
- Hvat eyðkennir samkomuna/kirkjuna?